

Protokoll 9/2023

fört vid Bromma stadsdelsnämnds sammanträde torsdagen
den 26 oktober 2023 kl. 18:30-19:30, Alviks kulturhus

Ledamöter

Johan Heinonen (S) Ordförande
Mattias Keresztesi (M) 1:e vice ordförande
Rose-Marie Rooth (V) 2:e vice ordförande
Svante Thorell (MP)
Alexander Saednia (M)
Findel Madison (SD)
Johan Duvdahl (C)
Laila Abdallah (S)
Tove Lönstad (S)
Jeanette Frenkman (S) ersätter Stina Andersson (S)
Mikael Valdorson (M) ersätter Sara Emrooz (M)
Pelle Johansson (S)
Louise Minnhagen (L)

Ersättare

Petter Jennervall (S)
Terese Nordberg (V)
Johanna Klamming (MP)
Daniel Thor (M)
Björn Loäng (SD)
Stefan Ennerfelt (L)
Erik Thonfors (C)
Christopher Oskarsson (KD)

Övriga närvarande

Susanna Halldin Olsson Stadsdelsdirektör
Joel Färlin Avdelningschef
Eva Runestig Avdelningschef
Susanne Karlsdotter Avdelningschef
Caroline Blomberg-Ohlström Avdelningschef
Timmie Aspelin Nämndsekreterare

Justerare

Johan Heinonen (S) och Mattias Keresztesi (M)

Datum för justering

2023-10-27

Paragraf

§11

Sekreterare

Timmie Aspelin

§ 11**Remissvar - En översyn av regleringen om frihetsberövande påföljder för unga (SOU 2023:44), KS 2023/1001**

BRO 2023/405

Beslut

Nämnden beslutar att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till yttrande, samt att därutöver anföra följande:

Utredningen En översyn av regleringen gällande frihetsberövande påföljder för unga föreslår att LSU avskaffas och att de unga som döms till frihetsberövande påföljder istället ska dömas till fängelse. Påföljden regleras i en ny verkställighetslag och Kriminalvården blir verkställande myndighet. De ungdomar som döms till fängelse ska avtjäna straffet på särskilda ungdomsanstalter men ska i normalfallet flyttas till en vuxenavdelning efter det att de fyllt 18 år.

Vi menar att en reform om att införa ungdomsfängelser i svenskt påföljdssystem och samtidigt tillgodose att de barn som döms får sina rättigheter enligt Barnkonventionen tillgodosedda kommer vara en svår uppgift och därigenom ställa stora krav på Kriminalvårdens verksamhet.

Vi vill därför påtala att barn och unga som döms till frihetsberövande påföljder har andra behov än vuxna. Som utredningen redogör för har dessa barn och unga inte uppnått vare sig full kognitiv eller emotionell mognad och den grupp barn och unga som idag döms till LSU, och som framöver kommer dömas till fängelse, är också en grupp med stora och skiftande behov. Många har tidigare varit placerade enligt 3 § LVU och många kommer också från sådana hemförhållanden att de redan i tidig barndom varit föremål för utredningar från socialtjänsten. Barn som döms till LSU uppvisar också ofta någon form av missbruksproblematik, dras ofta med stora skolsvårigheter och kan även lida av både fysisk och psykisk ohälsa. Kriminalvården kommer därför behöva finna nya former för samverkan med hälso- och sjukvården och det kommer att ställas krav på myndigheten att anordna en fungerande skola för de barn de ansvarar för.

Även om den föreslagna förändringen av påföljdssystemet främst syftar till att stärka samhällsskyddet och förhindra fritagningar och rymningar vill vi föra fram att barn och unga som döms till frihetsberövande påföljder är en utsatt grupp med påtagliga överrisker att utveckla både allvarliga sociala och psykiatriska problem senare i livet. Även de barn och unga som rekryterats av

kriminella nätverk och som kan ha begått mycket grova brott är att betrakta som offer för vuxnas manipulation och för den våldsamma socialisering som lett till deras handlande. Att överlåta på Kriminalvården att verkställa frihetsberövande påföljder för barn och unga utgör ett skifte i synen på unga lagöverträdare och är en del av ett mer repressivt åtgärds paket. Visserligen tar utredningen upp att verksamheten på de nya ungdomsanstalterna måste anpassas utefter målgruppens sammansättning och förutsättningar men vi hyser ändå en farhåga att det vårdfokus som idag finns i LSU kommer utmönstras och att barn och unga i fängelser med tiden kommer att behandlas som vuxna intagna.

Vi vill särskilt påtala detta eftersom barn och unga som döms till frihetsberövande påföljder har andra förutsättningar än de personer Kriminalvården vanligtvis möter i sin verksamhet. Utredningen menar att Kriminalvården genom att ansvara för landets häkten, samt genom att verkställa påföljden ungdomsövervakning redan har erfarenhet av målgruppen, men vi menar att det trots detta kommer krävas omfattande utbildningsinsatser för att rusta myndighetens personal att ta emot barn och unga.

Vi är också av uppfattningen att det är fängelsevistelsens innehåll och möjligheten till strukturerad utslussning, och kvalitativt stöd efter avtjänat straff, som i slutändan kommer avgöra påföljdens kvalitet. Att tillförsäkra de individer som lämnar fängelset socialt stöd och sysselsättning är en central åtgärd för minska återfallsrisken och för att ge dem en positiv återanpassning till samhället. Här är samarbetet med framförallt socialtjänsten, men även med andra myndigheter som till exempel arbetsförmedlingen, av stor betydelse och vi vill därför inskräpa vikten av samverkan mellan myndigheterna.

Vi ställer oss tveksam till att den nya lagen inte innehåller större möjligheter att låta ungdomar som hinner fylla 18 år under verkställigheten får avtjäna hela sitt straff på de nya ungdomsanstalterna. Visserligen säger man sig vilja förhindra att barn och vuxna ska vistas på samma avdelningar, men att blanda 18-åringar med äldre vuxna i Kriminalvårdens reguljära verksamhet utgör även det en risk.

Vi vill också uppmärksamma det faktum att det finns stor erfarenhet av målgruppen hos SiS att tillvarata inom ramen för denna reform, och att SiS trots de brister som uppmärksammats också bedriver mycket god och kvalitativ verksamhet som kan komma Kriminalvården till del under arbetet med reformen.

Sammanfattning av ärendet

Barn och unga som begår brott innan fyllda 18 år särbehandlas vid straffmätningen och påföljdsvalet. Det innebär bl.a. att det krävs synnerliga skäl för att bestämma påföljden för ett barn till fängelse. Utredningen har inte i uppdrag att föreslå några förändringar i det avseendet. Barn ska även i fortsättningen dömas till frihetsberövande påföljd enbart i undantagsfall. Det finns flera skäl att tro att strafftiderna kommer att bli längre för unga lagöverträdare.

Om straffen som döms ut blir längre är det ännu viktigare att den intagne får stöd vid övergången mellan institution och frihet. Kriminalvården anförtros uppgiften att verkställa frihetsberövande påföljder för unga. Utredningen föreslår en ny verkställighetslag, fängelselagen för unga (2027:000). Den lagen ska gälla om den innehåller avsteg från det som följer av fängelselagen (2010:610), som i övrigt ska kunna tillämpas. Utredningens förslag är att bestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2028.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslag om bestämmelser och ansvar för verkställighet.

Framlagda förslag till beslut

1) Ordförande Johan Heinonen m.fl. (S), Rose-Marie Rooth (V) och Svante Thorell (MP) föreslår (se beslutet).

2) Mattias Keresztesi m.fl. (M), Findel Madison (SD), Louise Minnhagen (L) och Johan Duvdal (C) föreslår:

Att Bromma stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Heinonen (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Johan Heinonen m.fl. (S), Rose-Marie Rooth (V) och Svante Thorell (MP).

Reservation

Mattias Keresztesi m.fl. (M), Findel Madison (SD) och Louise Minnhagen (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

- BRO 2023/405-2 (Godkänd - R 1) En översyn av reglering om frihetsberövande påföljder för unga
- BRO 2023/405-1.1 Remiss - En översyn av regleringen om frihetsberövande påföljder för unga (SOU 2023:44)

Signerat av

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Johan Esko,Heinonen	2023-10-27
Matyas-Gyorgy,Keresztesi	2023-10-27